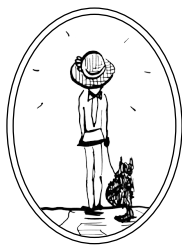

**Michel
Houellebecq**
**Možnosť
ostrova**

**Preklad
Kamila Laudová**

INAQUE

MICHEL HOUELLEBECQ
MOŽNOSTŮ OSTROVA

Michel Houellebecq
LA POSSIBILITÉ D'UNE ÎLE
© Librairie Arthème Fayard 2005

TRANSLATION © Kamila Laudová 2021
COPYEDITING Martina Kubealaková
COVER © Barbora Šajgalíková
COVER IMAGE © Patrícia Koyšová
SLOVAK EDITION © Inaque 2021
ISBN 978-80-8207-086-9

MICHEL HOUELLEBECQ

MOŽNOST OSTROVA

INAQUE

Pre Antonia Muñoza Ballestu a jeho manželku Nico,
bez ich priateľstva a láskavosti by táto kniha nevyšla.

Vitajte v živote večnom, priatelia.

Kniha vznikla zásluhou Harriet Wolffovej, nemeckej novinárky, ktorú som pred niekoľkými rokmi stretol v Berlíne. Skôr než mi začala klásť otázky, chcela mi porozprávať krátku bajku. Podľa nej vystihovala postavenie spisovateľa, akým som.

Stojím v telefónnej búde, nastal koniec sveta. Môžem volať, koľko chcem, nemám obmedzenia. Netuším, či ešte niekto prežil, či moje telefonáty nie sú monológom šialenca. Niekedy volám krátko, akoby mi to človek na druhej strane položil; niekedy dlhšie, akoby ma niekto zvedavo počúval naplnený výčitkami. Nie je ani deň, ani noc; toto sa nikdy neskončí.

Vitaj v živote večnom, Harriet.

Kto z vás si zaslúži život večný?

Moja súčasná inkarnácia sa rozpadá; podľa mňa už dlho nevydrží. Viem, že v nasledujúcej inkarnácii sa opäť stretnem so svojim druhom, psíkom Foxom.

Výhoda psieho spoločníka spočíva v jednoduchom fakte, že je možné spraviť ho šťastným; vyžaduje jednoduché veci, má nesmierne obmedzené ego. Možnože kedysi ženy boli v porovnateľnej situácii ako domáce zvieratá. Nepochybne šlo o prostejšiu formu šťastia spojenú so spoločným fungovaním, ktorému už dnes nerozumieme; pocit spolupatričnosti s fungujúcim organizmom prinášal určite pôžitok, celok bol primeraný a uspôsobený na plnenie nenápadných úloh – a v opakovaní týchto úloh sa diskkrétne reťazili dni. Všetko to zmizlo spoločne so sériou úloh; už dávno nemáme žiadny konkrétny cieľ; radosti ľudského druhu sú pre nás nespoznateľné a, naopak, nedokážeme sa odtrhnúť od jeho smútkov. Našimi nocami už neotriasa ani hrôza, ani extáza. Napriek tomu žijeme; prechádzame životom bez radosti a tajomstva; čas nám pripadá krátky.

Marie22 som prvýkrát stretol na lacnej španielskej stránke; počítač sa na sieť pripájal ohavne dlho.

*K vyčerpaniu, ktoré spôsobil
starý nebohý Holanďan,
sa nepriznáva
pred návratom pána.*

2711, 325104, 13375317, 452626. Na uvedenej adrese sa mi naskytl pohľad na jej šušku – trhaný, rozpixelovaný, ale zvláštne *skutočný*. Bola živá, mŕtva alebo niekde medzi tým? Skôr niečo medzi, myslím; ale o tom sa nerozpráva.

Ženy navodzujú dojem večnosti, akoby mali piču napojenú na tajomno – akoby to bol tunel vedúci k esencii sveta, pričom v skutočnosti ide o dieru pre opotrebovaných trpaslíkov. Ak však dokážu budiť tento dojem, tým lepšie; hovorí zo mňa súcit.

*Následkom strnulého pôvabu,
nápadne zdrvujúceho
sprievodného javu prechodu civilizácií
nie je smrť.*

Mal som prestať. Prestať sa hrať, prenos, kontakt; ale bolo neskoro. 258, 129, 3727313, 11324410.

Prvá sekvencia bola nasnímaná z výšky. Pláň pokrývali obrovské sivé igelitové plachty; boli sme na severe Almerie. Ovocie a zeleninu, ktoré rástli pod igelitom, zbierali poľnohospodárski robotníci – väčšinou marockého pôvodu. Po zavedení mechanizácie sa vyparili do okolitých sierras.

Jednotka Proyecciones XXI,¹³ mala okrem zvyčajného vybave-

nia – elektrický generátor zásobujúci ochranný plot, satelitné spojenie, senzory – aj generátor minerálnych solí a vlastný zdroj pitnej vody. Stála ďaleko od hlavných ťahov a nefigurovala na žiadnej z novších máp, pretože ju vybudovali až po ich poslednej aktualizácii. Po zrušení leteckej dopravy sa postupne začal preťažovať aj satelitný prenos, a tak bolo nemožné vystopovať ju.

Nasledujúca sekvencia bola možno len sen. Nejaký muž s mojou tvárou jedol jogurt uprostred oceľiarne; návod k strojom bol v turečtine. Bolo nepravdepodobné, aby sa výroba znovu rozbehla.

12, 12, 533, 8467.

Druhá správa od Marie22:

*Som sama ako sprostá piča
so svojou
pičou.*

245535, 43, 3. Keď hovorím „ja“, klamem. Zoberme si „ja“ ako vnem – je neutrálne, čisté. Priradíme ho k „ja“ ako medzistupeň – keď sa na to pozrieme takto, patrí mi moje telo; či skôr ja patrim svojmu telu. Čo pozorujeme? Absenciu kontaktu. Obávajte sa mojich slov.

Nechcem vás držať mimo tejto knihy; či už živí, alebo mŕtvi, ste čitatelia.

Deje sa to mimo mňa; a želám si, aby sa to tak dialo – teda v tichosti.

*V rozpore s utkvelou predstavou
slovo nestvorilo svet;
človek hovorí tak, ako pes šteká,
aby vyjadril svoj hnev či strach.*

*Radosť je tichá,
rovnako ako všetko v šťastnom stave.*

„Ja“ je syntézou našich zlyhaní; ide však len o čiastočnú syntézu. Obávajte sa mojich slov.

Táto kniha je určená na oslavu Budúcich. Tí si povedia, že ľudia boli schopní vytvoriť niečo také. Nie je to málo, ale nie je to všetko; ide len o medzistupeň.

Ak Marie22 existuje, je ženou tak isto, ako som ja mužom; do obmedzenej, vyvrátiteľnej miery.

Aj ja sa blížim ku koncu cesty.

Nikto sa nedožije zrodenia Ducha, len Budúci; ale Budúci nie sú bytosťami v našom zmysle slova. Obávajte sa mojich slov.

PRVÁ ČASŤ

Komentár Daniela24

DANIEL1,1

Čo robí potkan po prebudení? Ňuchá.

Jean-Didier, biológ

Ako si len živo pamätám na prvé chvíle svojho klaunovského povolania! Mal som sedemnást a trávil som dosť pochmúrny august v tureckom *all inclusive* rezorte – netušil som, že som na dovolenke s rodičmi posledný raz. Moja drbnutá mladšia sestra – mala vtedy trinásť – rozpálila už skoro každého druhého. Stalo sa to na raňajkách; ako zvyčajne sa pred stolikom s praženicou, obľúbeným dovolenkárskym jedlom, spravil dlhý rad. Stará Angličanka vedľa mňa (vyschnutá, odporná ženská, ktorá zastrelí lišku, aby si jej kožuchoch vyzdobila obývačku) si nabrala z praženice kopcom a nerozpakovala sa zobrať si posledné tri párky z podnosu. Bolo o päť minút jedenásť, raňajky sa končili, bolo nemysliteľné, aby čašník doplnil zásoby v bufete. Nemec za ňou stuhol; vidlička, ktorou sa načahoval za párkom, zastala na polceste a v tvári od rozhorčenia očervenel. Obrovský, nemecký kolos vysoký cez dva metre a vážiaci prinajmenšom poldruha metra. Na chvíľu som mal dojem, že vidličku zapichne osemdesiatničke do oka alebo ju schytí pod krk a hlavu jej otrieska o vyhrievaný bufetový stôl. A ona, akoby sa nechumelilo, odcupitala k svojmu stolu s mimovoľnou senilnou sebeckosťou, ktorá je jej veku vlastná. Nemec sa našťval, cítil som, že je fakt nasratý, ale postupne sa mu tvár upokojila a smutne bez párkov sa vybral smerom k svojim krajanom.

Z tohto incidentu som vytvoril krátky skeč o krvavom povstaní v dovolenkovom rezorte, korenený maličkosťami, ktoré popierajú koncept *all inclusive*: nedostatok párkov na raňajkách, dodatočné poplatky za používanie mini-golfu. Ešte v ten večer som skeč predviedol na spoločnom večierku, kde hostia ukazovali svoj talent (raz do týždňa prenechali profesionáli miesto na pódiu amatérom z radov hostí); hral som všetky postavy, a tak som urobil prvý krok na ceste k one-man show, ktorej som sa držal počas celej kariéry. Na program po večeri chodili skoro všetci, pretože do diskotéky nebolo čo robiť; takže v publiku sedelo osemsto ľudí. Môj skeč zožal veľký úspech, ľudia plakali od smiechu a odmenili ma obrovským potleskom. Neskôr

na diskotéke mi pekná brunetka Sylvie povedala, že som ju rozosmial a že má rada chalanov so zmyslom pre humor. Milá Sylvie. A tak som prišiel o panictvo a o mojom povolani bolo rozhodnuté.

Po maturite som sa zapísal na herecký kurz; nasledovalo pár potupných rokov, počas ktorých som bol čoraz odpornejší, a tak aj čoraz uštipačnejší; vďaka tomu sa nakoniec dostavil úspech – a to v takom meradle, že ma to zarazilo. Začínal som krátkymi skečmi o spojených rodinách prisťahovalcov, novinároch v denníku *Monde* a o podpriemernosti strednej triedy vo všeobecnosti – úspešne som zachytil incestné chůtky intelektuálov, ktoré v nich vzbudzovali ich dcéry alebo nevesty s odhaleným pupkom či tangami trčiacimi spod riflí. Skrátka, bol som *uštipačný pozorovateľ reality súčasnosti*; často ma prirovnávali k Pierrovi Desprogesovi. Venoval som sa one-man show, ale občas som prijal pozvanie do televíznych programov, ktoré som si vyberal pre ich veľkú sledovanosť a všeobecnú podpriemernosť. Nikdy som to nezabudol pripomenúť, hoci len v náznakoch: moderátor sa musel cítiť v ohrození, ale nie priveľmi. Bol som skrátka skutočný profesionál; len trošku preceňovaný. Nebol som jediný.

Nehovorím, že moje skeče neboli zábavné; boli. Fakt som bol *uštipačný pozorovateľ reality súčasnosti*; lenže všetko mi pripadalo také jednoduché, zdalo sa, že na súčasnej realite sa už nedalo veľa pozorovať: natoľko sme všetko zjednodušili, ohlodali, zbúrali sme toľko bariér, tabu, pomýlených nádejí, falošných túžob; naozaj toho nezostalo veľa. Zo sociálneho pohľadu existovali bohatí a chudobní spojení len niekoľkými krehkými putami – *socioekonomický rebríček* sa dal ironizovať; ale každá podobná téma vás mohla zruinovať. Zo sexuálneho hľadiska boli tí, ktorí túžbu vzbudzovali, a tí, čo nie: jednoduchý mechanizmus, niekedy komplikovanejší (homosexualita atď.), no ľahko zhrnutelný ako márnivosť a narcistická súťaž, ktoré dobre opísali už francúzski moralisti pred tromi storočiami. Samozrejme, boli tu *slušní ľudia*, pracujúci, zabezpečujúci efektivitu tvorby bohatstva, obetujúci sa pre svoje deti – a to skôr komickým či, ak chcete, patetickým spôsobom (bol som však predovšetkým komikom); takí, čo v mladosti nie sú krásni, neskôr ambiciózni a už nikdy nie bohatí; ktorí však z celej sily a úprimnejšie než ostatní ctia hodnoty krásy, mladosti, bohatstva, ambície a sexu; tí, ktorí, takpovediac, *zahusťujú omáčku*.

Obávam sa, že títo ľudia nepredstavujú *subjekt*. Napriek tomu som niektorých z nich zahrnul do svojich skečov pre rozmanitosť a na dosiahnutie *efektu skutočnosti*; ale aj tak som sa začal vážne opúšťať. A čo je horšie, považovali ma za *humanistu*; síce za dosť drsného humanistu, ale aj tak za humanistu. Na dokreslenie uvádzam jeden z vtipov, ktorými som korenil svoje vystúpenia.

„Viete, ako sa nazýva tuk okolo vagíny?“

„Nie.“

„Žena.“

Napodiv sa mi darilo používať takéto vtipy bez toho, aby som prišiel o dobré recenzie v časopisoch ako *Elle* a *Télérama*; je pravdou, že arabskí komici prepašovali mačistické úlety do stredného prúdu, a ja som si naozaj uletel, hoci s gráciou; opakovane som šiel priamo na cieľ, ale vždy som to mal pod kontrolou. Koniec koncov výhodou humoristického povolania, respektíve všeobecnejšie *humoristického životného postoja* je možnosť správať sa beztretno ako absolútny hajzel a dokonca významne profitovať zo svojej zvrátenosti v oblasti sexuálnej a peňažnej, a to všetko za všeobecného súhlasu.

Môj takzvaný humanizmus stál v skutočnosti na veľmi vratkých nohách: nejasný útok na trafikantov, odkaz na telá černošských utečencov vyplavené na španielskom pobreží stačili na to, aby som mal povest *lavičiar*a *obrancu ľudských práv*. Ja a lavičiar? Možno sa mi občas podarilo do skečov do nie úplne nesympatickej úlohy zahrnúť pár mladých odporcov globalizácie; z času na čas som možno sklzol k iste demagógii; opakujem, bol som skutočný profesionál. Navyše som vyzeral ako Arab, čo všetko ulahčilo; jediným lavicovým obsahom, čo v tom čase zostal, bol antirasizmus, či skôr antibiely rasizmus. V skutočnosti som netušil, ako som prišiel k arabským črtám, ktoré sa s vekom vyostrovali: matka mala pôvod v Španielsku a otec bol, pokiaľ viem, Bretónek. Napríklad moja sestra, suka malá, bola nepochybne stredomorský typ, ale nebola ani spolovice taká tmavá ako ja a mala rovné vlasy. Ktovie, ako na tom bola moja matka s vernosťou. Možno ma splodil nejaký Mustafa. Alebo – iná hypotéza – nejaký žid? *Fuck that*: Arabi chodili na moje predstavenia v hojnom počte a židia